

Ronja Jokihaara

Lausunto

24.06.2021

Asia: VN/477/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme lausumaan hallituksen esitysluonnoksesta sekä vastaamaan seuraavaan kysymykseen:

1. onko hallituksen esitysluonnoksen mukainen kuraattorin kelpoisuus toimiva oppilaitoksen opiskeluhuoltotyötä silmällä pitäen vai

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

(Emme ota kantaa kysymykseen kuraattorin kelpoisuudesta, mutta täytyi valita jompikumpi vaihtoehdoista. Valitsimme vaihtoehdon 1.)

Helsingin nuorisoneuvoston sekä Tampereen, Lahden, Porin ja Kirkkonummen nuorisovaltuustojen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Helsingin nuorisoneuvosto sekä Tampereen, Lahden, Porin ja Kirkkonummen nuorisovaltuustot kiittävät mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta. Lausunnoissaan nuorisovaltuustot toteavat seuraavaa:

Henkilöstömitoitukset

Nuorisovaltuustot kannattavat sitovia mitoituksia opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluihin. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman ”Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta” yhtenä tavoitteena on laadukkaat oppilas- ja opiskelijahuolto- ja palvelut kaikilla koulutusasteilla. Nuorisovaltuustot pitävät hallituksen esitysluonnoksessa asetettuja tavoitteita sitovista mitoituksista tärkeinä ja tarpeellisina.

Nuorisovaltuustot pitävät kuitenkin hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotettuja psykologi- ja kuraattorimitoituksia liian vaatimattomina. Nuorisovaltuustojen mielestä ehdotusta voitaisiin muuttaa siten, että yhtä koulupsykologia kohden olisi korkeintaan 500 oppilasta/opiskelijaa ehdotetun 780 oppilaan/opiskelijan sijaan. Nuorisovaltuustot katsovat, että sitovalla mitoituksella voidaan lisätä palveluiden henkilöstöresursseja sekä parantaa avun saatavuutta. Mitoitus laskisi koulupsykologien työtaakkaa, mikä lisäisi heidän työhyvinvointiaan.

Sitova henkilöstömitoitus ei saa heikentää psykologi- ja kuraattoripalveluiden saatavuutta kunnissa, joissa jo tällä hetkellä pystytään järjestämään palvelut hallituksen esitysluonnokseen kirjattua mitoitusta paremmin.

Nuorisovaltuustot muistuttavat, että pelkkä sitova henkilöstömitoitus ei riitä täyttämään lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden tarvetta. Mielenterveyspalveluita tulee kehittää ja oppilashuollon toimintamahdollisuuksia vahvistaa.

Nuorisovaltuustot kiinnittävät huomiota hallituksen esityksen luonnoksessa sivulla seitsemän esille nostettuihin eroavaisuuksiin eri oppilaitosten välillä toteuttaa niille tehtäväksi annettuja psykologi- ja kuraattoripalveluita. Sivulla seitsemän todetaan myös, että suuret erot työn edellytyksissä ja toteuttamisessa ovat johtaneet muun muassa oppilaitoskohtaisiin eroihin avun ja tuen saamisessa esimerkiksi opiskeluvaikeuksiin ja mielenterveysongelmiin. Nuorisovaltuustojen mielestä oppilaitosten välistä eriarvoisuutta on pyrittävä torjumaan. Myös oppilashuollon valmiuksia tarjota ennaltaehkäisevää tukea mielenterveysongelmiin ja oppimisvaikeuksiin on vahvistettava.

Nuorisovaltuustot kiinnittävät huomiota siihen, että sote-uudistuksen voimaantulon jälkeen oppilashuollon resurssien riittävyys on pystyttävä turvaamaan. Koulupsykologien siirtyminen koulujen palveluksesta hyvinvointialueille ei saa heikentää palveluiden laatua ja saatavuutta.

Hallituksen esityksen luonnoksessa sivulla neljä todetaan, että opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Sivulla

seitsemän todetaan, että vaikka lainsäädäntö painottaa yhteisöllisen opiskeluhoitotyön olevan ensisijainen ratkaisu, toisella asteella työskentelevät koulupsykologit käyttävät vain kymmenesosan työajastaan yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön. Nuorisovaltuustojen mielestä tilannetta voitaisiin korjata kohdentamalla enemmän koulupsykologien työaikaa opiskelijoiden keskuudessa työskentelyyn.

Nuorisovaltuustot toivovat, että sitovien henkilöstömitoitusten lisäksi koulupsykologien työn sisältöön ja työn houkuttelevuuteen kiinnitettäisiin jatkossa enemmän huomiota. Koulupsykologien rekrytoinnissa on ollut haasteita koko maassa. Vaikka koulutettuja psykologeja löytyy, koulupsykologien laajan tehtävänkuvan, suuren työtaakan ja yksinäisen työn takia motivoituneita hakijoita avoimiin tehtäviin ei löydy tarpeeksi. Nuorisovaltuustot yhtyvät hallituksen esitysluonnoksessa kohdassa 4.2.3.2 sivulla 18 esitettyyn Psykologiliitto ry:n näkemukseen siitä, että kyseessä on työvoimapulan sijaan ennemminkin kohtaanto-ongelma. Hallituksen esitysluonnoksessa sivulla 18 todetaan myös seuraavaa: "Kun opiskeluhoitoon mitoituksen myötä rekrytoidaan lisää psykologeja, voidaan psykologien työmäärää kunnissa kohtuullistaa. Tämä lisäisi osaltaan myös opiskeluhoiton psykologien työtehtävien vetovoimaisuutta." Nuorisovaltuustot pitävät näkemystä oikeana.

Hallituksen esityksen luonnoksessa kohdassa 4.2.3.2 sivuilla 18-19 todetaan seuraavaa: "Kunnille ja kuntayhtymille esitetään myönnettäväksi vuonna 2021 10 milj. euroa valtion erityisavustusta koulupsykologien ja koulukuraattorien palkkaamiseen yhteisöllisen opiskeluhoiton ja ennaltaehkäisevän työn vahvistamiseksi. Lisäksi vuonna 2022 myönnettäisiin valtionavustuksia 11,6 milj. euroa opiskeluhoiton psykologien palkkaukseen. Vuonna 2023 n. 12,0 miljoonaa euroa voitaisiin osoittaa kunnille valtionavustuksina lain voimaantulon tukemiseen ja psykologien palkkaukseen." Nuorisovaltuustojen mielestä tarvittava lisärahoitus palveluiden parantamiseksi on tarpeen toteuttaa.

Yhteenveto

1.

Nuorisovaltuustot kannattavat hallituksen esitysluonnoksessa asetettua tavoitetta sitovan kuraattori- ja psykologimitoituksen säätämiseksi. Nuorisovaltuustot ehdottavat kuitenkin, että yhtä koulupsykologia kohden olisi korkeintaan 500 oppilasta/opiskelijaa. Mitoitus on säädettävä siten, että palvelut eivät heikkene alueilla, joilla ehdotetut henkilömitoitukset toteutuvat jo tällä hetkellä.

2.

Nuorisovaltuustot kiinnittävät huomiota siihen, että sote-uudistuksen voimaantulon jälkeen oppilashuollon resurssien riittävyys on pystyttävä turvaamaan. Koulupsykologien siirtyminen koulujen palveluksesta hyvinvointialueille ei saa heikentää palveluiden laatua ja saatavuutta.

3.

Koulupsykologin työn houkuttelevuutta tulisi lisätä. Kun avoimiin koulupsykologin tehtäviin saadaan tarvittava määrä osaavia ja motivoituneita ammattilaisia, yksittäisten koulupsykologien työtaakka vähenisi ja työtulokset paransivat.

Helsingin nuorisoneuvosto

Puheenjohtaja Katja Legeza

Kirkkonummen nuorisovaltuusto

Puheenjohtaja Eelis Ojala

Lahden nuorisovaltuusto

Puheenjohtaja Jere Villman

Tampereen nuorisovaltuusto

Puheenjohtaja Arttu Vuori

Porin nuorisovaltuusto

Puheenjohtaja Jere Hännikkälä

Ronja Jokahaara

Työskentelen Ruudin nuorten viestintätoimistossa Helsingin
nuorisoneuvoston toimeksiannosta.